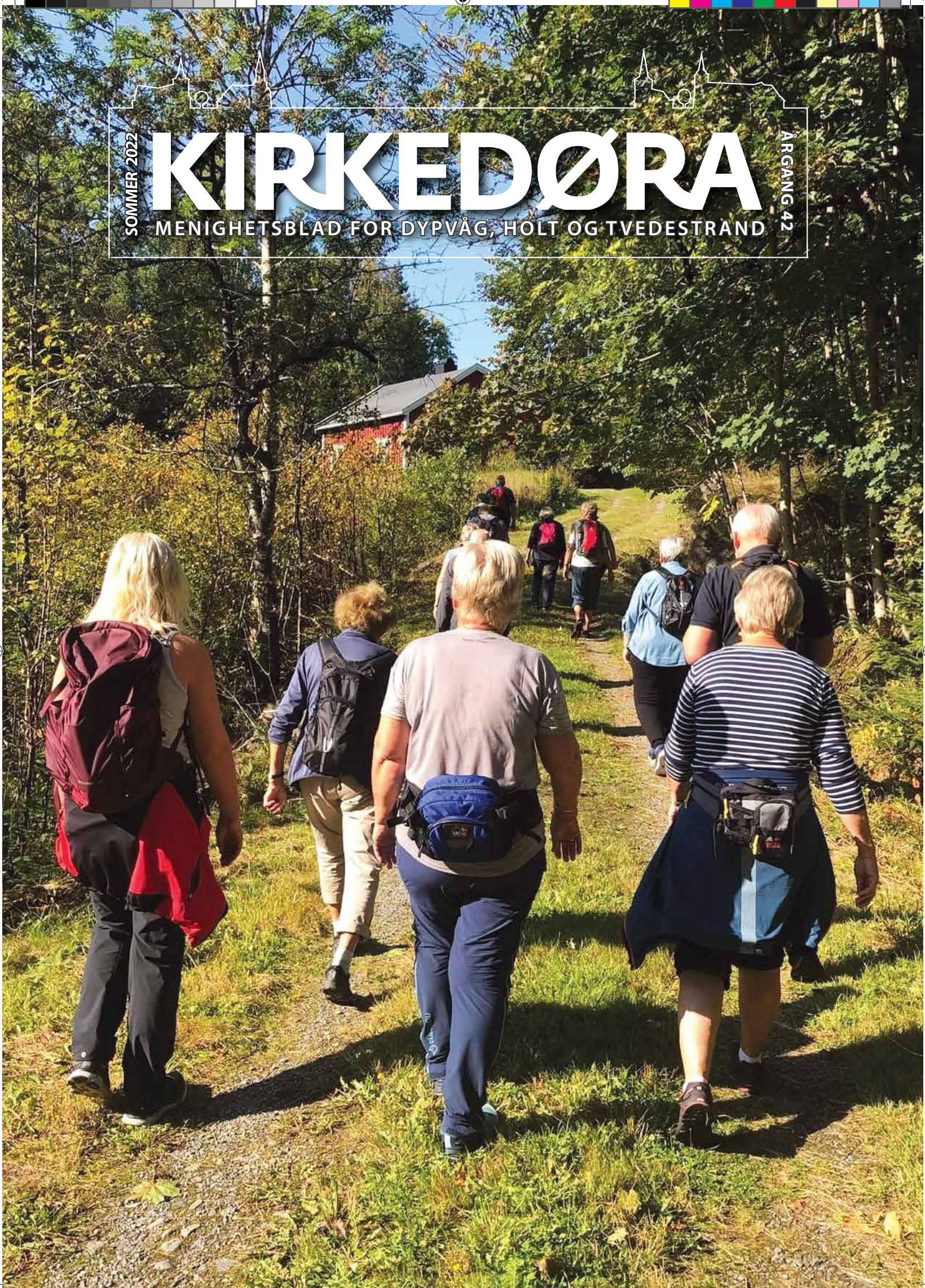

SOMMER 2022

KIRKEDØRA

MENIGHETSBLAD FOR DYPVÅG, HOLT OG TVEDESTRAND

ÅRGANG 42

KIRKEKONTORET

FOR DYPVÅG, HOLT OG TVEDESTRAND

Adresse: Tjennaveien 35, 4900 Tvedestrand Åpent: mandag - fredag 08.30 - 14.30
Tlf: 37 19 96 94 Epost: post@tvedestrand.kirken.no
www.tvedestrand.kirken.no

BJØRN NOME

Sokneprest i Tvedestrand og
Dypvåg
Tlf: 3719 9694 / 469 05 549
bn@tvedestrand.kirken.no

ROBERT KNUDSEN

Ungdomsprest / sokneprest i Holt
Tlf: 3719 9694 / 940 52 400
rk@tvedestrand.kirken.no

RAGNHILD EIKELAND FLOBERG

Prost
Tlf: 3719 9694 / 900 65 245
rf@tvedestrand.kirken.no

TORFINN BØ

Kirkeverge
Tlf: 3719 9694 / 920 69 866
torfinn@tvedestrand.kirken.no

VENKE VESTERVIK

Sekretær for prost / menighet
Tlf: 3719 9694
vve@tvedestrand.kirken.no

LINDA SEILSKJÆR FRYNDAL

Saksbehandler
Tlf: 3719 9694
post@tvedestrand.kirken.no

SISSEL ANDREASSEN

Trosoppl.koordinator
Tlf: 3719 9694 / 945 21 979
ssa@tvedestrand.kirken.no

JORUNN MYRE

Kantor
Tlf: 3719 9694 / 908 77 081
jorunn.myre@tvedestrand.kirken.no

TORLEIF HAUGLAND

Leder i Fellesrådet
Tlf: 480 97 686
torleif.haugland@hotmail.com

HANS VAN DER MEIJDEN

Kantor
Tlf: 3719 9694 / 416 25 605
hvdm@tvedestrand.kirken.no

KNUT HOLT SANDBLOST

Leder Holt Menighetsråd
Kirketjener / kirkegårdsarbeider
Klokker / Tlf: 994 98 500
knsand@hotmail.com

ARVID Ø. LØKENBERG

Leder Dypvåg Menighetsråd
Kirketjener og klokker i Dypvåg
Tlf: 3716 6693 / 971 54 663
arvid.ovstedal.lokenberg@hellerdals.no

OLE ANDRÈ JOHNSEN

Leder Tvedestrand Menighetsråd
ole.andre.johnsen@tvedestrandamli.vgs.no Tlf: 977 24 781

ARVID ANDERSEN

Kirkegårdsarbeider
Tlf: 906 95 979

JENS OVE KRISTIANSEN

Kirketjener i Tvedestrand
Tlf: 918 67 774

ANNE KLARA H. THORSEN

Klokker i Laget
Tlf: 3716 4220 / 957 52 241

GUNN MARIE BORDING

Jeg må bare si det, juni har vært tung! Presset med å få ferdig Kirkedøra har vært ekstra stort, og jeg har spurt meg selv om det ikke snart er på tide å «legge inn årene». Da jeg ble med i dette frivillige arbeidet, var sønnene i ferd med å flytte hjemmefra, og tid og entusiasme for å «snekre» menighetsblad var stor. Snart 25 år seinere er barneflokket på tre sjudoblet, med svigerbarn, barnebarn, bonusbarn, ekstrabarn og - ja, hva kaller man det alt sammen? Det er en flott gjeng, som vi får være mye sammen med og som gir mangedoblet glede. Men det krever tid og det krever overskudd. Det krever at lap-toppen kan hvile hjemme i stedet for å ligge under setet og «pushe dårlig samvittighet» når man er på «road-trip» til konfirmasjon i København med to barnebarn. Det krever at en kan bruke natta til å sove istedenfor å sitte foran PCen og vri ut mer stoff til erstatning for det som likevel ser ut til ikke å komme av lovede artikler. Det krever mulighet til å bli ferdig med bladet i rett tid så jeg slipper å sitte inne i et mørkt og kaldt kjellerkontor mens barnebarna, som for lengst har fått sommerferie, hamrer på døra og vil ha is og bestemor med ut i sola for å bade og dra på båttur. Det krever at en slipper å gruble over hvordan Kirkedøra's økonomi plutselig har gått i null og om det i det hele tatt er noen vits i å sitte her foran PCen hvis vi ikke har råd til å trykke bladet...?

Ikke misforstå, jeg elsker dette arbeidet! Det har gitt og gir meg masse glede og ny energi. Og jeg gruer meg skikkelig til dagen det er slutt. Men likevel, kanskje dagen alt er der..?

KIRKEDØRA, KORT OG GODT

Utgiver: Menighetsrådene

Bankkonto: 2826 07 14173

STYRE FOR BLADET

Sven Inge Marcussen, Tlf. 915 36 444, Tvedestrand
Stian Holte, Tlf. 947 91 913, Holt
Marit K. S. Rørvik, Tlf. 924 28 844, Dypvåg.
- Ønsker du å annonsere i Kirkedøra, kontakt Marit.

REDAKSJONSLEDER

Gunn Marie Bording Tlf: 901 25 206
Epost: gunn.marie@bording.no

REDAKSJONSGRUPPE

Jens Ove Kristiansen, Tlf.: 918 67 774 humer156@gmail.com; Pauline Wiik Knudsen, Tlf.: 414 44 454 tantepine@live.no; Arne Guddal, Tlf: 404 06 720 arne.guddal@tvedestrand.kommune.no; Tor Sørli, Tlf: 413 29 509 torsor53@gmail.com; Sven Inge Marcussen, Tlf. 915 36 444 sveninge@reptec.no

Kirkedøra har et opplag på 2800, sommernummer 3500 da vi også leverer til sommergjestene.
Kirkedøra trykkes hos ATL Grafiske i Tvedestrand

FORSIDE

29.juli blir det pilegrimsvandring fra Holt kirke via Moland kirke til Trefoldighetskirken i Arendal. Bildet er fra en gåtur med Holt menighet.

«HIPPHURRA!»

«Hipp Hurra» er et tiltak for alle som fyller sju år. Kirken inviterer barna med familie til feiring av kirkens bursdag. Tema er pinsen, Den Hellige Ånd og kirkens opprinnelse. Vi har også morsomme leker, synger bursdagssang og har fisking fra prekestolen. Velkommen til alle som fyller sju år i år sammen med store og små i familien. Innbydelse kommer i posten i god tid før pinsen.

TEKST: ROBERT KNUDSEN

DEN 2. JUNI VAR JEG SÅ HELDIG Å FÅ LOV TIL Å VÆRE MED PÅ TROSOPPLÆRINGSTILTAKET HIPPHURRA! – DENNE GANGEN SOM PAPPA TIL EN AV DE INVITERTE SYVÅRINGENE. BARNNA HADDE NEMLIG BLITT INVITERT TIL Å FEIRE BURSDAGEN TIL DEN VERDENSVIDE KIRKEN – REPRESENTERT I DETTE TILFELLET VED HOLT KIRKE. ÅTTE FORVENTNINGSFULLE SYVÅRINGER MØTTE OPP TIL EN KIRKE SOM VAR PYNTET TIL FEST MED BALLONGER OG GIRLANDER. BARNNA BLE TATT IMOT MED STORE SMIL AV ELIN GODERSTAD, TULLA ERIKSEN OG SISSEL ANDREASSEN FRA TROSOPPLÆRINGSUTVALGET. SAMMEN LEDET DE TRE DEN FLOTTE BURSDAGSFESTEN MED STØDIG HÅND.

FØRST FIKK ALLE BARNNA LOV Å PRESENTERE SEG SELV OG FORTELLE LITT OM FAVORITTFARGE OG INTERESSER. DERETTER TENDE TROSOPPLÆRINGSKORDINATOR SISSEL PÅ TRE STEARINLYS OG FORTALTE OM TREENIGHETEN – OG VISTE SÅ FINE ILLUSTRASJONER FRA PINSEN DA DEN HELLIGE ÅND KOM TIL JESU DISIPLER OG VENNER. FRA DENNE DAGEN SPREDTE BUDSKAPET OM JESUS SEG TIL ALLE VERDENSHJØRNER OG MARKERER DERFOR FØDSELEN TIL DEN FØRSTE KIRKE. SÅ SANG DE BURSDAGSSANGEN FOR KIRKEN OG SNAKKET SAMMEN OM SYMBOLER SOM HJELPER OSS Å FORSTÅ DEN HELLIGE ÅND, EKSEMPELVIS ILDTUNGER OG DUER. DEN SAMTALEN INNLEDET IGJEN ET KJEMPEMORSOMT HOBBYPROSJEKT HVOR ALLE FIKK LOV TIL Å LAGE SIN EGEN PINSEDUE FOR Å HA MED HJEM.

DERETTER FISKET MAN GODTEPOSE FRA PREKESTOLEN OG DET HELE BLE AVSLUTTET MED PØLSER OG SÅPEBOBLEBLÅSING – FOR SLIKT MÅ DET JO VÆRE NÅR DET ER BURSDAGSFEST. SOM EN DEL AV ARRANGEMENTET FIKK VI FORELDRENE STÅ I RING RUNDT BARNNA VÅRE OG SYNGE VELSIGNELSESSANGEN «MÅ GUD VELSIGNE DEG» FOR BARNNA VÅRE. DET VAR VELDIG FINT OG VELDIG STERK OPPLEVELSE.

MITT INNTRYKK VAR AT ALLE BARNNA HADDE EN KJEMPEFIN KVELD, DE SKRAVLET, LO OG KOSTE SEG ALLE SAMMEN – JEG VET I HVERT FALL OM EN SYVÅRING SOM HADDE HATT DET KJEMPEGØY OG SOM HÅPER AT HUN SNART BLE INVITERT TILBAKE TIL TILTAK ELLER FEST ARRANGERT AV DET FANTASTISK FLOTTE TROSOPPLÆRINGSUTVALGET VI HAR HER I TVEDESTRAND, DYPVÅG OG HOLT MENIGHETER.

SEKSÅRSKLUBBEN MØTTE

Alle som fyller seks år i år får et skattekart i posten. Her gjelder det å finne stedet der store og små sjørøvere og pirater er samlet. Her er ekte kanoner og sjørøverskip og alle oppfordres til å stille opp i kostymer. Alle 6-åringene får utdelt seksårsbok, som er en kjempefin barnebibel.

I forbindelse med utdeling av barnebibelen inviteres barna til å være med i 6-årsklubben. Denne klubben har fire samlinger, en i hver av våre kirker. På disse samlingene får vi kjennskap til fire av bibelens kjernefortellinger, synger litt samme og blir godt kjent med alle kirkene.

VI ER TO BESTEMØDRE SOM HAR VÆRT SÅ HELDIGE Å FÅ LOV TIL Å VÆRE MED BARNEBARNA PÅ DISSE TRE SAMLINGENE. DET HAR VÆRT EN FORNØYELSE Å SITTE I BENKERADENE OG FØLGE MED PÅ TROSOPPLÆRER SISSEL ANDREASSEN OG HENNES MEDHJELPER TULLA ERIKSEN SITT OPPLEGG MED DISSE FLOTTE 6-ÅRINGENE.

11 MAI VAR VI I DYPVÅG KIRKE OG FIKK HØRE FORTELLINGEN OM DEN BORTKOMMENDE SAUEN. ALLE BARNA VAR MED PÅ LEITEAKSJON OG HELDIGVIS FANT DI DET LILLE LAMMET. DAGEN BLE AVSLUTTET MED PØLSER OG ALLE LAGET HVER SITT HJERTE MED SITT EGET FINGERAVTRYKK PÅ.

18 MAI VAR VI I LAGET KIRKE. DER FIKK BARNA OG VI VOKSNE HØRE HISTORIEN OM SAKKEUS. BARNA HADDE SKATTEJAKT ETTER MYNTER SOM SKULLE BRUKES I JERIKO-KIOSKEN. DER KUNNE BARNA FÅ KJØPE PIZZA, FRUKT OG SAFT.

25 MAI VAR VI I TVEDESTRAND KIRKE. TEMA FOR DENNE SAMLINGEN VAR HISTORIEN OM DEN BARMHJERTIGE SAMARITAN. SISSEL HADDE EN SKATTEKISTE MED INNHOLD SOM HØRTE TIL HISTORIEN. ALLE BARNA FIKK VÆRE MED PÅ Å DEKORERE FORTELLINGEN PÅ ET FLANELOGRAM. IGJEN VAR DET SKATTEJAKT OG DENNE GANG BLE DET LEITA ETTER RØDE HJERTE. KVELDEN BLE AVSLUTTET MED PØLSER OG SAFT. DET BLE INFORMERT OM AT DET KOMMER SNART ET SKATTEKART I POSTEN TIL HVER ENKELTE. SKATTEKARTET SKAL BRUKES FOR Å FINNE VEIEN TIL SJØRØVERGUDSTJENESTEN I JUNI.

ALLE KVELDENE BLE AVSLUTTET MED TO SANGER, DERIBLANT «GUD VELSIGNE DEG» SOM OGSÅ BLIR BRUKT VED DÅPSGUDSTJENESTENE. VI ER IMPONERT OVER ROEN, DET PEDAGOGISKE OPPLEGGET SOM SISSEL FÅR FORMIDLET TIL ALLE BARNA. ALL ÆRE TIL SISSEL OG TULLA SOM GJENNOMFØRER DETTE MED GLANS OG MED ALLE FORESATTE SOM TILSKUERE. VI TAKKER DERE!!

VENNLIG HILSEN KARIN LILLEØDEGÅRD OG ANN-KRISTIN ANDERSEN

4 Kirkedøra

E SJØRØVERE PÅ BRYGGA

Dagen var fredag 17. juni og tunge skyer hang over indre havn da en skute med piratflagg og skumle menn entret brygga. Så smalt det fra kanoner. Kaptein Sorte Bill fra Tromøya var atter en gang i byen og kom selvfølgelig umiddelbart i krangel med Tvedestrand's egen Kaptein Krabbe Klo om hvem som er en skikkelig sjørøver. Begge hadde med seg en gjeng med «grusomme sjørøvere» som gjorde det de kunne for å støtte «sin kaptein». Årets sjørøvergudstjeneste var i gang.

Selv om det hjalp å synge litt sammen, framsto krangelen mellom sjørøverne som håpløs. Da dukket Bjørn Prest opp og forsøkte å roe ned de to røverne. Og en sang til hjelp kanskje litt, men de ble ikke snille mot hverandre.

Det var da Bjørn Prest påpekte at alle er gode til noe og at Gud er glad i alle mennesker, at stemningen lysnet enda et hakk. Da han så fikk

alle, også roverene, til å samle seg om bønn til Gud, ble forandringen merkbar, heldigvis.

For deretter var det åpning av skattekiste og utdeling av 6-årsbok til både jubel og applaus.

Da det så i tillegg ble delt ut iskrem til alle, var stemningen upåklagelig. At det etter hvert regnet ganske tett, var ikke til hinder for at alle ble ganske fornøyd.

Sjørøvere fra øverst til nederst: Liv Tomter, Arvid Løkenberg, Robert Knudsen, Hans Magnus Sætra, Knut H. Sandbløst og Arvid Andersen

BORDBØNN

TEKST: TOR SØRLIE
FOTO: PICABAY

I min oppvekst var det ingen tradisjon i familien vår for å synge før eller etter maten. Hos en nabo imidlertid, husker jeg at de pleide å synge «**I Jesu navn går vi til bords**» og det virket veldig høytidelig og skikkelig.

På folkeskolen sang vi alltid det samme verset til formiddagsmaten, uansett om det var Oslofrokost eller Sigdalsfrokost, og det var «**O, du som metter liten fugl**».

Som voksen har jeg lagt merke til at det i kristen sammenheng ganske ofte kommer mat på bordet når en møtes. Det er tankevekkende. For måltid kan

sees som noe som forsterker fellesskap og forsyner tilværelsen med viktig struktur.

Mat knytter an til ærefrykt for livet. Jeg har opplevd halal-slakting og latt meg bevege av omtanken for skaperverket og dyrene, av høytiden og takknemligheten. Måltid dreier seg om å dele.

Min far hadde det med å understreke at «**maten er halve føda**». Det måltidene gir av sosialt samvær og fellesskap, er like viktig som maten vi spiser.

Jeg synes det er fint med bordvers som understreker både takknemlighet til Gud og omtanke for vår neste. Derfor har jeg her valgt nr 766 i Norsk Salmebok:

HERRE, DIN JORD BÆRER MAT NOK FOR ALL.

(Før maten:)

Herre, din jord bærer mat nok for alle.

**Takk for den delen du vil vi skal ha!
Lær oss å dekke et langbord i verden
som alle kan reise seg mette fra!
Amen. Amen.**

(Etter maten:)

**Herre, vi reiser oss mette fra bordet.
Takk for de kreftene vår kropp har fått!
Nye skal sitte ved bordet og spise.
Hvis du får fordele, har alle nok.
Amen. Amen.**

«LA OSS TAKKE OG BE»

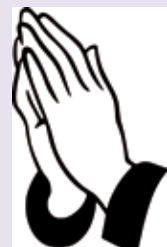
VI TAKKER FOR:

- Takk for at vi får bo i et fritt og fredelig land
- Takk for at pandemien nå ser ut til å være under kontroll og for at de som fremdeles rammes av covid 19 stort sett blir friske igjen.
- Takk for at vi igjen kan nyte sommeren og ta ferie uten store restriksjoner.
- Takk Gud for din kjærlighet, for at du er kjærlighet og for at vi får bringe den videre til alt levende her på jorden.

VI BER FOR:

- Vi ber for Ukraina og Russland og at krigen mellom dem må ta slutt.
- Vi ber for alle som er rammet av krigen der og for at verdens ledere ikke må glemme situasjonen til de som lever i krig og uro overalt i verden ellers.
- Vi ber Afghanistan og den nye situasjonen som har oppstått etter det store jordskjelvet der.
- Hjelp oss til å være takknemlige for alt det du har gitt oss og som vi har så lett for å ta som en selvfølge!
- Hjelp oss Gud til å bringe din kjærlighet videre.

ST.SUNNIVA, VÅR HELGEN I VEST!

ANDAKT VED PROST
RAGNHILD E. FLOBERG

Visste du at vi har en helgen som heter St.Sunniva? i begynnelsen av juni var vi prestene i prostiet på tur til Selje ved Stad, helt ut mot havet i vest. Presten i Gjerstad, Michael Wohlenberg, har vært sokneprest der og er lokalkjent.

Han ordnet med skyss og vi dro over i båt til øya Selja. Der gikk vi i vakkert kystlandskap til de gamle klosterruinene. Myrullen vaiet i vinden på myrene.

Rett ut mot havet i vest lå klosterruinene, et enormt anlegg med kirke og kloster.

Men, hvorfor en kirke her?

Sunniva var en kristen kongsdatter i Irland og levde på 900-tallet. En hedensk vikingehøvding kom og ville gifte seg med henne. Det ville ikke Sunniva. Da truet han med å ta henne og alle hennes folk som slaver. Sunniva visste ikke sin arme råd, men om natta flyktet hun med sine folk og dro ut i båt. Der kastet de seil og årer over bord og ba til Gud om at han måtte føre dem dit han ville.

Slik havnet Sunniva og hennes følge på Selja. De søkte ly i ei hule, der holdt de nok også gudstjeneste. De levde fredelig på øya.

Bøndene på fastland sendt sauene sine på beite på Selja. De påstod at det forsvant sauer fra flokken og beskyldte menneskene de trodde bodde på øya for dette.

Vikingehøvdingen dro dit med sine menn for å undersøke dette, om det var den samme som tidligere i historien vites ikke, hvertfall

Det finnes mange bilde eller utskjæringer av Sunniva i mange kirker langs kysten.

ble Sunniva og hennes folk redde og de søkte tilflukt i fjellhula.

De ba til Gud om at han måtte frelse dem. Da raste hula sammen og alle døde. De fikk sin redning i himmelen! Vikingene fant dermed ingen sauetjuver.

Folk som seilte forbi på sjøen fortalte om et underlig lys fra øya. De dro for å undersøke dette. Da de gikk i land på øya kjente de en deilig duft. De begynte å grave i steinene, der fant de Sunnivas kropp uskadet, men død.

Sunniva ble nå kåret til Helgen. Siden den tid har man feiret Seljumannamesse 8.juli.

Vi fikk komme opp i Sunnivahula. Der feiret vi nattverd. Det var sterkt å gjøre det på dette stedet som kanskje er det første stedet det ble feiret gudstjeneste i Norge. Vi sang «*Min båt er så liten og havet så stort, men Jesus har grepet min hånd. Når han styrer båten så går det så bra på veien til himmelens land*».

Dette minner oss også om de mange båtflyktningene som setter seg i båt i håp og bønn om en bedre fremtid.

Dette er kort fortalt om hvordan kristendommen kom til Norge på mange måter før Olav den Hellige.

NYTT FRA KIRKEVERGEN

TEKST OG BILDER: TORFINN BØ

DUGNAD

Først av alt vil jeg rette en varm takk til alle som stilte opp på dugnad på gravplassene våre. Det var flott oppmøte både i Dypvåg, Tvedestrand og Holt. Det ble raket og ryddet etter vinteren. Mye løv og grener ble fjernet. Det ble tid til mange gode samtaler, sosialt fellesskap og en kopp kaffe. Takk for engasjementet dere viser for å ta vare på og hegne om gravplassene! Om du ikke hadde anledning i år, er du velkommen til å delta til neste år.

I Laget har Laget vel sørget for at veien opp til kirken har fått ny grus og at skråningen ved siden av denne veien har blitt tilført ny bark mellom buskene. Tusen takk til dere for initiativet og for flott utført arbeid!

GRAVPLASSFORVALTNING

Tvedestrand kirkelige fellesråd er gravplassmyndighet for alle kommunens innbyggere, uavhengig av tro og livssyn.

Fellesrådets mål er at Dypvåg kirkegård, Holt kirkegård, Laget kirkegård og Tvedestrand kirkegård skal framstå velstelte og ryddige. Besøkende skal oppleve at driften av gravplassene skjer med verdighet og respekt.

I det daglige er det kirkevergen som forvalter dette ansvaret sammen med gode medarbeidere på kontoret og på gravplassene.

Det er Lov om gravplasser, kremasjon og gravferd (gravplassloven), Forskrift til lov om gravplasser, kremasjon og gravferd (gravferdsforskriften), og lokale vedtekter for gravplassene, som

er rammen for forvaltningen.

I forbindelse med gravlegging i ny grav oppnevner de etterlatte en person som skal være fester for gravstedet. Festeren har rett til å bestemme hvem som skal gravlegges i graven og forsyne graven med gravminne samt ellers rå over den. Festeren har plikt til å holde graven i hevd.

Fester av graven har stor myndighet. Det er viktig å være klar over når man i en familie avgjør hvem som skal stå som fester. Det er festeren av graven vi som gravferdsmyndighet forholder oss til.

Ved opprettelse av et nytt gravsted er det ikke noe festeavgift (leie) å betale, de første 20 årene, dersom avdøde var bosatt i Tvedestrand kommune. Dersom de etterlatte ønsker å feste en grav ved siden av den som tas i bruk, for å sikre gravplass til gjenlevende

ektefelle eller andre, må man betale festeavgift for denne fra første år. Festeavgiften er for tiden 325 kr pr år.

Vanligvis betaler man festeavgift for fem år om gangen. Vi sender automatisk ut faktura for fornyelse av feste, det året festeavgiften forfaller til betaling. Om fester da selv ikke lengre vil feste graven, kan fester gjerne undersøke om det er andre som ønsker å overta festeansvaret. Hvis det ikke er det, gir man beskjed til gravplassforvaltningen om at gravstedet ønskes slettet. Gravsteinen er festers eiendom, men dersom fester ikke ønsker å beholde steinen, tilfaller den gravferdsforvaltningen.

Når det er gått minst 6 måneder etter forfall, og festeavgift etter puring ikke er blitt betalt, tilfaller gravsteinen gravplassforvaltningen og graven blir vanligvis slettet.

GJEVING

Slotta, 4900 Tvedestrand
Telefon: 37 16 30 30, Fax: 37 16 30 31

NYNORSK ANTIKVIARIAT AS
www.nynorskantikvariat.no

80.000
Bøker i hyllene

Holgate 2
Inngang Hotellkjetra
4900 Tvedestrand

60.000
Bøker på nettet

www.nynorskantikvariat.no

NYNORSK ANTIKVIARIAT

Telefon
37 16 66 65

e-post
tinging@nynorsk
antikvariat.no

PILEGRIMSVANDRING FRA HOLT TIL TREFOLDIGHET

TEKST: ROBERT KNUDSEN, SOKNEPREST/UNGDOMSPREST
FOTO: ÅSMUND AARVIK

Det er lange og gode tradisjoner for pilegrimsvandring på Olsok. Her i Tvedestrand bytter Holt, Tvedestrand og Dypvåg menigheter på å arrangere olsokvandring, og i år er det Holt sin tur.

I den sammenheng kom det inn et godt innspill fra Jeanne Mette Goderstad. Hun foreslo at man i år kunne satse på en lengre vandring fra Holt kirke til Trefoldighetskirken i Arendal via Austre Moland kirke. Hun tok deretter kontakt med soknepresten i Holt, Robert Knudsen, med Elin Ann Øvensen, sokneprest i Moland, og med Eckhard Graune, sokneprest i Trefoldighet sogn. Alle tre ble veldig begeistret over forslaget til Jeanne Mette.

Olsok er på fredag den 29. juli og det legges altså opp til en vandring på godt over to mil. Vi begynner dagen i ærverdige Holt kirke med morgenbønn kl 09:00. Deretter legger vi videre opp til tre store stopp: Austre Moland kirke, Kuben (Aust Agder museum og arkiv) og Trefoldighetskirken i Arendal sentrum.

På hvert av disse større stoppene blir det en kort andakt, litt informasjon om kirkebygg/museum og en dramatisering av et utdrag av livet til Olav den Hellige. Innimellom disse vil det

også være noen mindre stopp underveis med sang, bønn og ord til ettertanke. På noen av stoppene blir det også enkel servering, men det kan uansett være lurt å ha med vann og nistepakke.

Tidspunktene for de større samlingene/stoppene på pilegrimsvandringen finner du i faktaboksen. De som ønsker det kan slutte seg til på et senere stopp eller runde av litt tidligere dersom man ikke ønsker å bli med på hele vandringen – eller om man bare ønsker å møte opp på selve stoppene.

I tillegg til Jeanne Mette Goderstad, er det mange som har gjort en formidabel jobb med å forberede pilegrimsturen så langt. En stor takk til menighetsrådene i

Sokneprestene i de tre kirkene som pilegrimsvandringen involverer, fra venstre Robert Knudsen, Holt kirke, Elin Ann Øvensen, Moland kirke og Eckhard Graune, Trefoldighet kirke, avbildet utenfor sistnevnte.

alle tre menighetene som blir berørt, en like stor takk

til Per Arnt og Inger Marie Tellefsdal som har vært med og utarbeidet pilegrimsleden i samarbeid med lokal-kjente fra alle menighetene, blant annet vår egen Kåre Haugaas. Tellefsdalene har også sagt seg villig til å prøve å gå hele leden et par ganger for å sørge for at den er overkommelig og gjennomførbart, både når det gjelder terreng, tempo og tidsbruk.

TIDSSKJEMAET FOR OLSOKVANDRINGEN:

09.00 Holt kirke: Morgenbønn, historisk tablå og info

09.30 Vandringen starter med flere stopp underveis

13.00 Austre Moland kirke: Suppeservering, mid-dagsbønn, historisk tablå

14.00 Vandringen fortsetter med flere stopp underveis

18.00 KUBEN: Historisk spill og rømmegrøtservering

19.00 Vandringen fortsetter

19.30 Trefoldighetskirken: Olsokgudstjeneste

HVOR BLE DET AV SØLVET?

TEKST: PAULINE WIIK KNUDSEN OG
MARIELLE M. RØNNINGEN
BILDER: MARIELLE M. RØNNINGEN/
RAGNA MARIE HAUGLAND

TÅRNAGENTER (8-ÅRINGER) OG SPESIAL-AGENTER (9-ÅRINGER)

En gang i året kalles alle agenter til å være med og løse mysterier av ulike slag. Mystiske ting skjer i kirkene våre og agentene, med god hjelp av politiet, er med på å finne viktige ting som på mystisk vis er forsvunnet fra sine faste plasser i kirken.

I 2021 måtte agentene finne dåpsfatet i Holt kirke og heldigvis!: agentene fant det! Robert Prest ble kjempeglad! Tenk om han ikke hadde hatt noe dåpsfat til søndagens barnedåp. Tårnagenthelgen var i år i Dypvåg kirke 21. og 22. juni. Innbydelse til alle åtte- og niåringer kommer i posten.

Atter en gang har det vært tyver på ferde i en av kirkene våre. Denne gang Dypvåg kirke!

Alt kirkesølv var stjålet og sokneprest Bjørn Nome og sokneprest Robert Knutsen var skikkelig fortvilet. Hvordan skulle det nå bli med gudstjenesten på søndag??

De tilkalte sporenstreks tårnagenter og spesialagenter for å få hjelp til å løse mysteriet..

Gledelig var det at det kom hele sytten tårnagenter og seks spesialagenter som alle var klare for oppdrag og hjelp.

Fra politiet troppet Jostein Langballe opp i full politiuniform for å bistå med opplæring av å sikre spor som fingeravtrykk og DNA.

Det gjelder å være konsentrert og få med seg alt når Jostein Politi forklarer om DNA og sikring av spor.

Selv Agent Jens måtte avgi fingeravtrykk for å kunne elimineres fra saken.

Jostein Politi viste så gar fremt alt hva en politimann har i beltet og i lommene sine. Her fikk barna lov å holde og undersøke de spennende gjenstandene samt stille sine nysgjerrige spørsmål, som det var mange av.

Tyvene hadde heldigvis lagt fra seg ledetråder på flere steder i kirken, som barna var raske med å finne. Og til slutt ble alt kirkesølvet funnet i god behold og gleden var stor!

En av tårnagentene var Jens Monrad Rønningen. Han var fornøyd med vel gjennomført oppdrag og en spennende og lærerik stund med Jostein Politi. Spesielt gøy var «klatreturen» opp i klokketårnet i smale bratte trapper.

Bjørn Prest og Robert Prest ble både lettet og glade og kunne endelig forberede søndagens gudstjeneste med god hjelp fra alle agentene.

Alle Tårn- og spesialagentene bidro i prosjesonen, med sang og med tekstlesning. Alle fikk sine agentbevis og heder av prester og menighet.

Bak agentskjerfene skjuler det seg tre viktige personer, nemlig trosopplærer Sissel Andreassen (til venstre), sokneprest i Dypvåg og Tvedestrand Bjørn Nome og sjefsagenten selv, med kodenavn Tulla. (Kirkedøra kan av hensyn til Tårnagentenes sikkerhet ikke opplyse om nærmere identitet...)

LADER BATTERIENE PÅ SANDØYA

TEKST: JENS OVE KRISTIANSEN
FOTO: PRIVAT

Harald Eia (56) er et Norges mest kjente fjes, alltid med mange baller i lufta og et mylder av ideer konstant. Batteriene lader han best på Sandøya.

- «Jeg har jo vært der ganske mye hvert år siden jeg ble født. Nok også før jeg ble født. Så jeg har et veldig nært og kjært forhold til Sandøya», forteller han.

LILLE LØRDAG

«Øya har utviklet seg ganske mye på de årene du har besøkt den?»

- «Det er klart. Det har vært en stor utvikling med spisesteder, masse små diverse bedrifter med veldig varierte produkter og så videre. Men jeg føler ikke at det har forstyrret roen det er på øya i særlig grad. Det er et bra sted å lade batteriene. Stort sett har både

fastboende og sommergjester lave skuldre. Det er like hyggelig der nå som før. Det gjør det til et supert sted å lade batteriene», sier han.

Haralds store gjennombrudd som komiker var «Lille Lørdag» på NRK i 1995 til 1996. Harald Eia og Bård Tufte Johansen parodierte i «øst og vest».

Det andre året av Lille Lørdag inneholdt en seksjon kalt Min drømmeserie, med handling fra Arendal (Rutebilstasjonen og andre steder) der Eia og Tufte Johansen spilte sørlandsguttene Jan-Tore Kvålsvik og Vidar Stangenes. Også her hadde Eia «lurt inn» Sandøya. Rollefigurene

Harald Eia og Bård Tufte-Johansen slo igjennom som komikere i 1995 da de gjorde Sørlandet kjent og «Ændal» beryktet som «banke-du-byen».

«Ikke plass til riffla påmmfri...»

Harald Eia, en ekte Sandøypatriot.

hans var dårlig fordekt på fornavn siden det var Jan Tore Fridvold og Vidar Rueness som han kjente fra Sandøya.

Min drømmeserie introduserte begreper som den dag i dag er kjent over

hele Norge, for eksempel «blandings» og «rugla påmmfri».

- «Det var en litt uventet suksess. Men veldig, veldig gøy», har Harald sagt i ettertid om serien.

En purung Harald i Marens bukt på Sandøya.

«BYEN»

«Du har et nært forhold til Sandøya. Hva med Tvedestrand by?»

- «Det var jo og er jo «byen». Dårlig vær var lik en tur til «byen» i oppveksten – slik som det er litt den dag i dag. Om ikke det blåste for mye – for da gjorde jo bølgene at vi ikke

kom oss over fjorden», sier Harald – som har overtatt familiehytte like ved gamle Båtbyggeriet på Sandøya.

- «Jeg husker jeg var litt fascinert over hvor gode selgere det var i butikkene i Tvedestrand. En service jeg aldri opplevde i Bærum. Skulle du ha en sykkel fikk du beskjed om at de egentlig ikke hadde lyst til å selge

den fordi de ønsket seg den selv», ler Harald.

GLAD UTVIKLING

«Har du vært i noen av kirkene i kommunen?»

- «Det begrenser seg til bryllup i Dypvåg – som er en veldig flott kirke».

- «Ditt forhold til Kirken ellers?»

- «Jeg meldte meg ut av Statskirken da jeg var 15. Men klart den er en utrolig viktig institusjon i Norge. Vi møter den jo bokstavelig talt fra «vugge til grav». Dåp, konfirmasjoner, giftemål, gravferder osv.», slår han fast.

- «Dessuten synes jeg Kirken har forandret seg veldig positivt på ganske få år. Fra å være noe jeg mente var helt «bakpå» er den nå blitt en positiv kraft som er «frepå» i saker som homofili, menneskerettigheter, fattigdom og en god del annet. Det er jeg veldig glad for», avslutter Harald.

FAKTA OM HARALD EIA

- Harald Meldal Eia (født 9. februar 1966 på Rykkinn, Bærum) er sosiolog, komiker, skuespiller, tekstforfatter og radio- og tv-programleder.
- Eia gikk på Valler videregående skole og jobbet som avisbud i flere år før han begynte å studere ved Universitetet i Oslo. Han leverte hovedoppgaven «Lidende ledere og kompetente kalkulatorer: næringslivsfolks symbolske kamper» i sosiologi i 1992.
- Han er kjent for en rekke humorprogram på NRK, i samarbeid med blant andre Bård Tuft Johansen og Atle Antonsen. I 2010 fikk han Fritt Ords honnør og Mensa Norges pris 2010 for den populærvitenskaplige TV-serien Hjernevask.

NYTT LYDANLEGG I KAPELLET

Tvedestrand menighetsråd takker Kirkeringen for gaven som de har gitt til nytt lydanlegg til kapellet.

Bjørn Nome og Sven Inge Marcussen fikk oppdraget med å kjøpe inn lydanlegg til kapellet. All verdens har kommet i veien og utsatt turen til Kristiansand, men det har i alle fall

vært tid til å gjøre grundige undersøkelser på hva som egner seg best til kapellet innenfor budsjettet.

Det viste seg at anlegget som passer best for oss, et «Yamaha stage pas 600» var godt innenfor budsjett.

Turen gikk den 06. mai til ID Musikk i Kristiansand. Inge Dippner som er innehaver av ID Musikk ekspiderte oss og kunne fortelle at han i ungdommen hadde spilt med en fantastisk gitarist i fra Tvedestrand og det var Kurt Grimeland.

Lydanlegget satt opp i vårt vakre ny-restaurerte kapell.

To glade gutter på vei hjem til Tvedestrand med Lydanlegg i bilen.

SPAREBANKEN SØR

Tlf. 09200

Kirkedøra 13

BARNE- OG UNGDOMS- ARBEIDER BRITT CAMILLA «MILLA» SKRETTINGLAND

TEKST OG FOTO: ROBERT KNUDSEN, UNGDOMSPREST

Her kommer et hjertelig gjensyn med den faste spalten «Med hjerte for ungdom» hvor vi i Kirkedøra retter søkelyset på de som enten gjennom jobb eller på frivillig basis gjør en ekstra innsats for kommunens ungdommer. Denne gangen møter vi Britt Camilla «Milla» Skrettingland. Hun er barne- og ungdomsarbeider i Songe og Gjerstad Frikirke og har i tillegg ansvar for en del av det administrative i og rundt de flotte frikirkene på Songe og øvrebygda i Gjerstad. Hun har derfor en finger

med i spillet både når det gjelder økonomi, planlegging av arrangementer og koordinering av frivillige. Det hører med til historien at undertegnede arbeider tett på Milla gjennom samarbeidskonseptet Ungdomskjerka. Det ble fort åpenbart for meg at hun er positiv, raus og hardtarbeidende med mange og varierte arbeidsoppgaver. Til tross for en hektisk hverdag klarte hun likevel å skvise inn et kort møte med Kirkedøras utsending.

- Kan du ikke begynne med å fortelle våre lesere litt om deg selv – jeg hører jo på dialekta at du ikke opprinnelig er fra Tvedestrandsområdet?

«Det stemmer, jeg er opprinnelig født og oppvokst i Akershus med barne- og ungdomsårene i Oslo. Deretter bodde jeg 20 år på Jæren og de siste fem årene på Songe. Songe er den beste plassen! Jeg er gift og har tre nydelige barn på 21, 18 og 12 år. Jeg arbeidet tidligere som ambulansarbeider i mange år, så begynte jeg her i kirken i 2018. Kort oppsummert er jeg en litt distré dame, som elsker å bruke humor i hverdagen – men som også kan være seriøs når situasjonen krever det.»

- Hvordan ender man opp i en slik stilling? Altså ansatt i Songe og Gjerstad Frikirke som barne- og ungdomsarbeider og - administrasjonsmedarbeider, er det riktig titulering?

«Ja, eller barne- og ungdomsarbeider og «menighetsarbeider» står det nok i arbeidsavtalen, men stillingen er administrativ, ja. Det hele begynte med at Frikirken på Songe trengte noen til å utføre det administrative arbeidet. Jeg begynte da i en mindre stilling som menighetsarbeider. Den hadde jeg i ca åtte måneder før jeg så ble kalt av eldsteråd og menighet til å arbeide i barne- og ungdomsarbeidet. Jeg føler meg veldig heldig som har fått en så fin stilling.»

- Dere har jo et ganske omfattende barne- og ungdomsarbeid i Frikirken. Har du noen tips eller hemmeligheter som du kan dele med menighetene i den norske kirke og/eller meg som ungdomsprest?

«Vi er jo en liten stab og helt avhengige av frivillige som stiller opp. Dette er ikke en jobb jeg gjør alene. Jeg var også heldig å komme inn i et godt etablert barne- og ungdomsarbeid med mange aktive og positive mennesker som jeg kunne være med å videreføre. Derfor er mitt råd å ta godt vare på deres frivillige. De er grunnpilarene i vårt arbeide.»

- Hva tenker du er det beste med å jobbe med ungdommer?

«Jeg digger ungdommer. Litt av forhistorien er at jeg etter hvert som mine barn ble eldre fikk høre av flere: «Bare vent til barna blir tenåringer.» I stedet opplevde jeg det på mange måter utrolig fint når mine egne barn ble tenåringer. Det samme opplevde jeg i møte med andre ungdommer, at de er flotte og spennende mennesker. Det er et privilegium få lov til å følge unge

mennesker igjennom prosessen fra å være barn til å bli ansvarlig voksne. Givende og meningsfylt!»

- Jeg vet jo fra tidligere at vi to er hjertens enige i at vi har fantastisk flotte ungdommer i denne kommunen, men hvilke utfordringer tenker du at de står overfor?

«Ungdommene lever i dag med mange krav fra flere hold: Sosiale medier, skole, utseende, og en del fritidsaktiviteter. Man må liksom være et glansbilde i alle sammenhenger – og ingen kan jo være det! Selv de som fremstår som glansbilder på sosiale medier, er egentlig helt vanlige mennesker. Tilgjengeligheten på rusmidler er jo også en stor utfordring.»

- Hvordan tenker du at vi som jobber med ungdom konkret kan bidra forebyggende i møte med nettopp disse utfordringene?

«Vi kan videreføre og skape gode og rusfrie møteplasser hvor ungdommene kan få lov til å bare være seg selv, ja rett og slett bare «være». Uten å måtte prestere og hvor de kan få lov til å hvile i det at de er gode nok. Vi kan da være til stede som trygge, ekte og støttende voksne. Vi kan også gjennom andakter og forkynnelse få formidle at Gud elsker dem akkurat slik som de er!»

Vi samarbeider jo litt allerede, men tror du vi kan få til noe mer sammen?

«Vi skal jo snart få på plass felles bibelgrupper for ungdommer. Det er fint! Jeg drømmer jo også om at vi kan skape et enda større barne- og ungdomsmiljø som er felles for hele Tvedestrand, som samler barn og unge uavhengig av kirke- og menighetstilhørighet og hvor de bor i kommunen.»

- Vi sier takk til Milla både for praten og også for den fenomenale jobben hun gjør. Igjennom denne samtalen og i møter med Milla for øvrig er det helt tydelig at hun brenner for det hun driver med, for barn og unge. Det er så ubeskrivelig viktig med slike engasjerte og positive mennesker som ønsker det beste for Tvedestrand og kommunens innbyggere – og det er liten tvil om at Britt Camilla, «Milla», har et stort hjerte for ungdom.

ÅRETS FRIVILLIGE

Tekst og foto: Knut Holt Sandbløst

Holt menighetsråd er både imponert over og takknemlig for all den frivillige innsatsen som legges ned i Holt menighet! På årsmøtet hvert år utnevnes og hedres derfor «årets frivillig».

Årets frivillige – frivillige, for det er mer enn en – er Holt kirkes kirkeververter – som alltid stiller opp, alltid møter de kirkesøkende med smil og

salmebok, holder orden på telling av både folk og penger, server kaffe og noe å bite i - og alt i alt bidrar til å skape ei hyggelig og trygg ramme rundt gudstjenestene. Særlig trekkes fram at kirkevertene i to år med restriksjoner har vist en utrolig tilpasningsevne med stadig endringer i regler og retningslinjer om avstand, plassering, håndsprit og registrering. Tusen takk for den uvurderlige innsatsen dere legger ned!

Årets frivillige: Inger og Tore Lilleholt, Aase Margareth Dalen, Kåre og Tove Haugaas, Signe Britt og Gunnar Inge Songedal og Torkil Ausel. Svein Ove Thorbjørnsen og Thorstein Dalen var ikke til stede da bilde ble tatt

Sommerquiz

1. Hvem er leder for Kystkulturuka i Tvedestrand?
2. Hva er en fjesing?
3. Hva forbinder du med navnet Donna Summer?
4. Er Lyngør fyr betjent?
5. Vilken fisk har det latinske navnet Scomber scombrus?
6. Sommerferie: «Herren er min hyrde, jeg mangler ikke noe. Han lar meg ligge i grønne enger, han leder meg til vann der jeg finner hvile.» Hvor i bibelen finner vi dette?
7. Hva er Senga Sengana?
8. Båter omtales oftest i fot. Hvor lang er måleenheten en fot? (ca. gir rett svar)
9. Hvem har skrevet sangen «Sommerfuggel i Vinterland»?
10. Hvem er vedkommende som i originalmanus synger «Idas Sommervise»?

Fasit på quiz:

1. Siv Johansen
2. Fisk, med en giftig pigg.
3. Sangerinne
4. Nei
5. Makrell
6. Salmenes bok, 23:1
7. Jordbær-sort
8. 30, 48 cm
9. Halvdan Sivertsen
10. Ida, lillesøster til Emil Lønneberga

VARM SOLIDARITET I KIRKEN

FOTO: ØYSTEIN DARBO, TVEDESTRANDSPOSTEN OG STEINAR LUNDE

Første mai var det Solidaritetsgudstjeneste i Tvedestrand kirke. Tema var homofili og krigen i Ukraina. Det ble en varm stund i kirken. Og for første gang ble det norske flagget byttet ut med regnbueflagget i flaggstangen utenfor kirken.

«Vi i Tvedestrand kirke vil være en åpen, trygg og raus kirke for alle mennesker», sa sogneprest Bjørn Nome – som opplevde uvanlig mange i kirken denne dagen.

«Vi var i tvil om å heise regnbueflagget. Men det har ikke kommet en eneste negativ reaksjon i ettertid. Tvert om», forteller han .

21. april i år var det 50 år siden Stortinget avskaffet den såkalte «homoloven». Homofili ble avkriminalisert.

Sokneprest Nome ville markere dette. Og slutten av prekenen overlot han overraskende for mange til Ingrid Glende-Granerud. Hun er gift med Mari og bor på Skjerkholt og sammen har de to sønner på åtte og ti år.

Noe av det hun sa var dette:

- «Jeg har blitt invitert hit, til Tvedestrand kirke, i anledning at det er 50 år siden at homofili ble fjernet fra straffeloven. Jeg har blitt bedt om å prate om kjærlighet og at det er viktig å elske, uansett om man forelsker seg i en av samme kjønn eller en av motsatt kjønn.

Selv er jeg født ti år etter at homofili ble avkriminalisert i Norge, en paragraf som bare omhandla menn.. Selv om jeg aldri har levd under at homofili er kriminelt i Norge, har jeg opplevd at homofili ikke har vært akseptert i alle miljøer. Og på de nesten 25 år som har gått siden jeg stod fram så har jeg vært med på en fantastisk reise når det gjelder åpenhet og aksept.

Da jeg reiste på konfirmasjonsleir var jeg overbevist om at hvis noen der fant

Ingrid Glende-Granerud avsluttet prekenen i Tvedestrand kirke.

ut hvordan jeg følte, kom jeg til å bli kastet ut og aldri bli konfirmert. - Det var ikke sånn. Presten som konfirmer-te meg, sa «Det er helt problemfritt. Du er alltid velkommen hos oss». For meg betydde det hele verden!

Mitt håp er at de som vokser opp i Tvedestrand i dag skal gjøre det og tenke at de er skapt feil. At ingen konfirmanter skal gå og tenke på «har jeg lov å være her i kirka? Jeg som føler som jeg gjør». Det skal være trygt å gå i kirka, kirka skal være raus og kirka skal være åpen for alle. Ungdommene skal ikke vokse opp og føle at de er feil. Vi er riktige akkurat sånn som vi er.

Jeg kom flyttende til Tvedestrand på grunn av kjærligheten. Da jeg giftet meg for over 11 år siden var ikke det i kirka. Det gikk ikke an da. Det gjør det nå.

Jeg vil igjen trekke fram Paulus sine ord som jeg som 15-åring markerte med rosa: «Så ble de stående disse tre, tro håp og kjærlighet, og størst blant dem er kjærligheten».

Regnbueflagget vaiet for første gang utenfor kirken i mai i år. Ingrid Glende-Granerud sammen med svigerinne Cecilie Granerud i forgrunnen.

* * *

Salmene under gudstjenesten var viet kjærlighet. Og kirketjener Jens Ove Kristiansen sang Nordal Grieg sin «Til ungdommen» med Bjørn Nome ved pianoet.

«Dette har blitt en varm og god gudstjeneste hvor man har kunnet føle varmen mellom folk. Helt i Guds ånd», sa sokneprest Bjørn Nome avslutningsvis.

UNGE LEDERE PÅ TUR TIL TUSENFRYD!

TEKST: KNUT HOLT SANDBLOST
FOTO: ROBERT KNUDSEN

Tidlig om morgenen på søndag 15. mai stod 24 forventningsfulle ungdommer i Amtmannsvingen. De skulle nemlig på tur til Tusenfryd. Ungdommene er fra ulike deler av kommunen og varierer også i alder, men felles for de fleste av dem var at de i år eller i fjor hadde gjennomført ungdomslederkurset LoL (Led og Lær) som gjennomføres i regi av Den norske Kirke.

Bussen gikk tidlig fra Tvedestrand og ankom Tusenfryd akkurat da parken åpnet. Været var strålende med stor sol og 19 varmegrader. Det ble en fin dag med karuseller, berg og dalbaner, god mat og mye latter og glede. Det var ungdomsprest Robert Knudsen som hadde planlagt turen, i samarbeid med lederne selv.

«Det å planlegge en tur var en del av kurset! De hadde et budsjett å forholde seg til og planla ut fra hvor de ville reise, hvordan de skulle komme seg dit og hva de skulle gjøre når de kom dit.» sier Robert og gir honnør til ungdommene.

«Ungdommene har gjennom en krevende tid stilt trofast opp som ledere på leirer, arrangementer, gudstjenester og kontinuerlige tiltak og aktiviteter. Noen ganger har vi måtte avlyse, da har de vist stor tålmodighet og fleksibilitet. Denne turen til Tusenfryd blir derfor en særskilt takk til våre fantastisk flotte ungdommer som alltid er positive og stiller opp. Jeg er veldig imponert og stolt av dem!», sier ungdomspresten.

Og det er ikke bare ungdommen som er flinke til å stille opp. Ronny Aslaksen sa seg straks villig til å være

«Ha ingen skyld til noen, annet enn å elske hverandre! Den som elsker sin neste, har oppfylt loven».

Romerne 13, 8

Ronny
Aslaksen
stilte opp
som sjåfør.

sjåfør og sykepleier Ingvild Myre og hennes søster Kristin var også med som støtteapparat. Både kurset «Led og Lær» og turen kunne gjennomføres takket være en engangsstønad fra

Kirkerådet øremerket arbeid rettet mot ungdomsledere i Tvedestrand kommune – i kombinasjon med givertjeneste og bidrag til ungdomsprestens arbeid.

Lange køer i fornøyesparker er nesten uungåelig, men ikke nødvendigvis dårlig humor..?

Hele gjengen fra Tvedestrand samlet foran inngangen til Tusenfryd

KIRKEDØRA ER DER FOR Å GI DEG GLEDENE OG
OPPLEVELSENE DU GIKK GLIPP AV. HJELP OSS SÅ
VI KAN FORTSETTE MED DET I FRAMTIDEN OGSÅ.

VI TRENGER DIN HJELP!

KIRKEDØRAS ØKONOMI, ET SORGENS KAPITTEL

Vi er veldig stolt av menighetsbladet vårt og legger ned mye dugnad. Menighetsbladet er eid av menighetsrådene i Dypvåg, Tvedestrand og Holt. Det er Menighetsrådene som er ansvarlig for økonomien. Vi har mistet en del kollektpenger gjennom pandemien og papirprisene og andre kostnader har gått mye opp. Vi er derfor avhengig av sponsorer og annonsører.

Vi er svært takknemlige hvis noen ønsker å støtte oss med annonse eller gave.!

Sven Inge Marcussen
Styreleder i menighetsbladet

REDAKTØREN:

Bare få år tilbake hadde Kirkedøra mye penger på bok. Nå er kassa tom. Fortsetter denne trenden, kan dette nummeret bli det siste. Alt arbeidet med bladet gjøres på dugnad og flere hundre timer nedlegges dermed gratis fire ganger i året. Bare trykking og postlevering til lesere utenbygds koster penger..

Nå trenger vi virkelig hjelp!

TROND RENER-LARSEN
TANNLEGE
Tlf. 37 16 25 43

ADVOKAT
OLE J. DEVOLD
MNA
Adr. Industriveien
4900 Tvedestrand
Tlf. 37 19 67 20
www.adv.ojd.no
ojdevold@online.no

Konfirmant i Dypvåg 2018:
Klara Abelone Svalheim

ENGASJERT DA – OG NÅ

TEKST: JENS OVE KRISTIANSEN
FOTO: DANNEVIG FOTO OG PRIVAT

Klara Abelone Svalheim er et engasjert menneske med mange jern i ilden. Det var hun og som konfirmant i Dypvåg Kirke i 2018. Konfirmanttiden husker hun interessant – men litt slitsom.

«Vi var et konfirmantkull der ikke så veldig mange var så veldig opptatt av konfirmasjonsundervisning. Så det ble ganske mye tull og tøys og vi ble et litt «berykta» kull», ler hun.

NEI TIL DRONNINGEN

Litt i rampelyset har hun stadig vært. Som for eksempel da hun som niåring overrakte blomster til Dronning Sonja i anledning 800-årsjubileet til Dypvåg Kirke. Da viste ungen blant annet at autoriteter er hun ikke redd for – da som nå.

«De hadde tredd på meg en barnebunad som var laget etter kopi av en som ble funnet på et loft i Åmli en eller annen gang. Den hadde blant annet en kullsort ulljakke jeg hadde fått streng beskjed om ikke å ta av. Fordi bunaden ikke var helt komplett uten jakka. Utfordring, for var jo midt i juli som det var

ufattelig varmt», forteller hun.

Men Dronningen er jo mer enn over normalen interessert i bunader. Så hun ville se under jakka.

«Jeg sa nei! Hadde jo streng beskjed om ikke å ta den av og gjorde som jeg hadde fått beskjed om. Dronningen bare lo av det – og det var uansett stas å ha få prate litt med henne. Hun fikk en titt til slutt ved hjelp av noen voksne», smiler Klara.

FLOM

Konfirmantleiren var på Hove. Og det ble en utfordring. Det var øs pøs regn uka før – og da.

«Det var flom over hele Sørlandet. Mange foreldre kom seg ikke frem til forestillingen vår til slutt. Og vi skulle stable treklosser i vann som stod «til knærne». Det var IKKE god stemning – verken

Klara Abelone i sitt rette element ved trommesettet.

blant konfirmanter, ledere eller foreldre. Husker jeg gikk med soveposen under genseeren for å få se en film i et annet hus enn der vi bodde noenlunde varm».

MILJØ

Klara Abelone har alltid vært engasjert i mye. Men kanskje først og fremst miljø og unges kår generelt. Hun er i dag nestleder i Ungdomsrådet i Tvedestrand.

«Ungdomsrådet er viktig. For jeg føler vi blir tatt på alvor når politikerne i kommunen ber oss om innspill».

Hun er medlem i Natur og Ungdom og har ellers brukt mye tid på musikk og dans. Hun har deltatt på Ungdommens Kulturmonstring som gitarist i band.

«Jeg er ikke god på gitar, men stilte nå opp. Det er trommer som er min «greie»», forteller hun. Som

sikkert til tider har plaget resten av huset med øving på slagverk.

«Dans er jo ellers en lidenskap. Uansett om det er klassisk ballett, jazzballett eller annet. Dansa så lenge jeg kan huske – men organisert først fra jeg gikk i 9.klasse».

Til slutt: Klara Abelone. Spesielt navn. Hvor har du fått det fra?

«Jeg er oppkalt etter to oldemor, Klara på mamma sin side og Anna Abelone (fra Danmark) på pappa sin side».

Red anm: Abelone er et dansk kvinnenavn som kommer av det latinske Apollonia med betydningen «som høyrer til Apollo». Apollo var sønn av Zeus i gresk mytologi, og gud for krig og musikk. Ludvig Holberg skrev skuespillet Abelone.

Bakerst fra venstre:
Jens Christian Aanestad,
Jonas Hagane Tveit,
Kristian Damsgaard Tomter,
soknprest Eckhard Graune,
Bendiq Gundersen og Jørgen Berntsen.
Foran fra venstre:
Klara Abelone Svalheim,
Silje Hansen og Nora Øien

DETTE SKJEDDE I 2018

- Antall kommuner i Norge ble redusert fra 426 til 422 ved fire kommunesammen-slåinger.
- Erna Solbergs regjering ble utvidet med partiet Venstre.
- Vinter-OL 2018 ble arrangert i Pyeongchang
- Sylvi Listhaug gikk av som justis- beredskaps- og innvan-
- dringsminister før mistillitsforslaget mot henne ble tatt opp til behandling i Stortinget.
- I finalen i fotball-VM for menn ble Frankrike verdensmester for andre gang.
- Lion Air Flight 610 styrtet i Indonesia. 189 mennesker omkom.
- Fregatten KNM
- «Helge Ingstad» og tankskipet MT «Sola TS» kolliderte ved Stureterminalen i Øygarden. Fregatten synker.
- Petter Northug kunngjorde at han legger opp som langrennsløper på toppnivå.
- Odvar Nordli, norsk politiker (Ap), og Norges statsminister fra 1975 – 1981 dør.
- Den verdenskjente svenske DJ-en og produsenten Tim «Avicii» Bergling (28) blir funnet død på et hotell i Oman.
- Prins Harry gifter seg med amerikanske Meghan Markle.
- Rosenborg blir seriemestere i fotball for menn, Lillestrøm for kvinner.

Anna Signes Trafikkskole

Halvor Lunde
 Mobil: 901 40 494
 E.mail: halvordu@gmail.com
 www.annasignestrafikkskole.no

Bergsmyr Amfi 8 - 4900 Tvedestrand

Din lokale elektriker
 Alt innen elektriske installasjoner av:
 • Bolig • Næring • Energi økonomiserende tiltak

elfag
 elfag.no
 - når du trenger elektriker

FAGELEKTRO A/S
TVEDESTRAND
 Tlf.: 37 16 11 33 • www.fagelektro.no
 Mail: gunnar@fagelektro.no
 Grendstølveien 4 • 4900 Tvedestrand

Gaven min bror fikk av presten til sin konfirmasjon!

EI VELSIGNA FISKESTANG

TEKST: ARNE GUDDAL

FOTO: PRIVAT

Det var ikke uvanlig for Knut Strandskogen, som var sokneprest i Holt fra 1947 til 1974, å bli bedt til familieselskap hjemme hos konfirmanten på selve konfirmasjonsdagen. Presten var kjent som en lun og likandes kar som ikke gjorde forskjell på folk. Han kunne den gang komme innom hos vanlige folk for å delta i feiringen og noen ganger kunne han besøke flere familier på samme konfirmasjonsdag.

Per Henrik på trappa hjemme på Buslåtta 56 år etter konfirmasjonen, med fiskestanga han fikk av sokneprest Strandskogen i konfirmasjonsgave.

Min bror Per Henrik Guddal ble konfirmert i 1966. Han er eldst i en søskenflokk på seks (vi ble syv søsken i 1967). Familien min kom til Holt sommeren 1960 og det etter at vi hadde flyttet flere ganger: først fra Finnmark, senere fra Kongsberg og sist fra Åna Sira. Per Henrik var med på alle flyttingene. Kanskje presten valgte å komme i Pers konfirmasjonsfeiring fordi vi var nyinnflyttet i bygda?

Høydepunktet i feiringen av Per Henrik var da presten reiste seg og

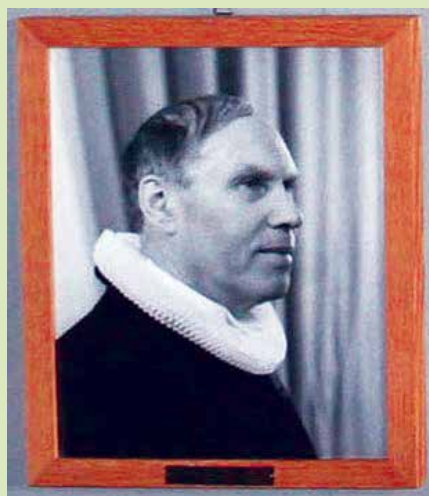
med velvalgte ord overrakte ei fiskestang i gave til konfirmanten. Han sa blant annet: *«Jeg kjenner deg Per Henrik og vet at du er ivrig interessert i fiskeing. Gå ut i Guds frie natur med fiskestanga og «fisk» gjerne med deg noen venner og la skaperverket glede dere».*

Presangen var ei 6,5 fot lang, to-delt fiskestang i massiv, rød glassfiber og med langt korkeskaft.

Denne gilde fiskestanga har vært Per

Henrik sin «følgesvenn» siden konfirmasjonen. Den har vært med på svært mange fisketurer. I de første fiskeivrige tenårene ble den benyttet i de mange skogstjerna i Holt. Han har fortalt meg at han en gang kom hjem med et stort knippe (et «kree» av en Y-formet kvist) med 72 tryter fisket i Åmbuvann (Ånbuvann). Da fikk han streng beskjed av mor at han versågod måtte rense og flå dem selv. Etter ei lang og stikkete rense-økt ute på gressbakken kunne han stolt frese de små, gyllengule tryte-skrottene i stekepanna om kvelden. Det ble stekt småtryte som pålegg på skiva til mange av oss den kvelden.

En annen gang hadde han syklet ned til den runde tjenna ved Lunde, tett inntil E18 og med forbindelse til Storelva, for å fiske. Han sto i sivskogen med vann til langt opp på støvelskaftet og fisket med »prestestanga» og med en ekstra stor sluk i enden av stålfortommen. Der fikk han en ny type fiskeopplevelse da en stor gjedde hugg på. Etter en del «kjøring» for å trøtte ut beistet klarte han å lande ei gjedde som senere ble veid til 4,5 kg. Denne gang ville ikke mor engang ha fisken

KNUT STRANDSKOGEN

Ble født 07. September 1903 på Strandskogen i Drangedal. Han virket store deler av sitt liv som prest i Aust-Agder og var blant den store majoriteten her som ikke ga etter for Hitler under krigen. I Holt var han sokneprest fra 1947 til 1974.

Knut Strandhagen døde 16. April 1992, nær 88 år gammel og er begravet på Hisøy kirkegård, Hisøy

i hus. Hun ga den bort til ei svensk venninne som tilfeldigvis den dagen var på besøk. Damen kunne fortelle at den typen fisk ble mye brukt i Sverige.

Prestestanga har også vært med på ulovlig fiske, kan Per Henrik fortelle. Han fisket en gang etter laks i hølen nedenfor Fosstveit tresliperi. Han sto og fisket på en av de store slipesteinene (tidligere brukt i produksjonen av tremasse) som lå like under vannflata tett innved land. På det viset kunne han få kastet litt lenger ut enn ellers. Etter en tids spennende fiske hugg det på en stor fisk. Per lykkes med å få sveivet fisken inn noen meter, akkurat nok til at den spente gutten med det buldrende hjertet fikk et glimt av den blanke fiskesiden. Da hørtes det brått et smekk i snøret, fisken stakk og tilbake på slipesteinen sto en fortumlet unggutt med et krøllete, avslitt snøre flytende i vannskorpa foran fiskeren. Kanskje var det slik det skulle være at det var umulig å fiske ulovlig med ei stang velsignet av presten?

Per Henrik har mange gode minner sammen med venner på fisketurer flere steder i Holt, på fjellet i Fyresdal og i Gjøvdal hvor «prestestanga» ble benyttet. Fiskestanga fisket godt med små spinnere og sluk både i tjerner, i elver og i sjø. Det fulgte så mye fiskeklykke med den fiskestanga Per fikk av presten den gangen at en skulle tro stanga var velsignet. Selv om den har mistet en stang-ring (snørefører) er stanga ellers hel og fullt brukbar i dag, nesten 56 år etter at Per fikk den i gave.

Fiskestanga har fulgt med min bror på mange av hans friluftsopplevelser opp gjennom årene og mye fisk av forskjellige slag og størrelser er blitt dradd i land. Etter hvert skaffet min bror seg mye nytt fiskeutstyr, flere typer fiskestenger og sneller. Men de første årene med «prestestanga» utstyrt med en enkel fiskesnelle av typen ABU Matic 20, ga eieren den grunnleggende kunnskapen i fisketeknikk som han senere dro nytte av på sine mange fisketurer.

Ja, gode Knut Strandskogen, du skulle bare visst hvor flittig Per Henrik har brukt fiskestanga du gav han i konfirmasjonsgave for snart 56 år siden, og hvor mye fiskeglede den har gitt han opp gjennom årene.

NAGLESPINNEREN

TEKST OG BILDE: SVEN INGE MARCUSSEN

I år fikk jeg for første gang stifte bekjentskap med en av de vakreste sommerfuglene vi har i landet.

Naglespinneren er ikke så vanlig, men det er sør i landet du kan være så heldig å treffe på den.

Ser man på bildet med litt godvilje synes jeg nesten det ser ut som den har Tvedestrands kommunevåpen på vingene.

Som mange andre sommerfugler er Naglespinneren avhengig av løvskog. Den er egentlig en nattsommerfugl. Både hunn og hann flyr om natta, men hannen flyr også om dagen på leting etter en hunn. Den flyr fra tidlig april til midten av juni.

Når den hviler, klapper den vingene sammen over kroppen og ligner et vissent blad.

Denne sommerfuglen kom til meg i Lunden på Nes Verk da jeg lette etter nattsommerfugler med lys.

Eggene legges i mai til midten av juni og klekkes i juli. På høsten når larvene har spist seg store på blader fra løvtrær, kryper den ned på bakken og forpupper seg. Den klekkes da som sommerfugl om enten et eller to år.

SOLFJELD
Tre & tradisjon

Solfjellveien 1
4900 Tvedestrand
www.solfjeld.no
37162138 / 99109211

«... Men størst blant dem er kjærligheten!»

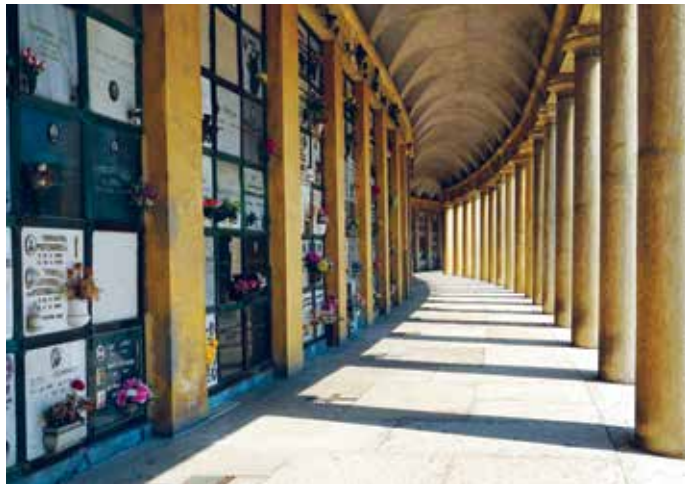
SISTE REIS VARIERER

TEKST: JENS OVE KRISTIANSEN
FOTO: PIXABAY

Alle mennesker legger igjen en kropp når de dør. Deres etterlatte, om de finnes, har ansvar for å ivareta den om den finnes. Ideer om en verdig behandling av den døde kroppen og et passende sted for den, har variert i Norge. Og varierer etter hver religion.

Kremering, begravning i gravhaug, begravelse under kirkegulv, i mausoleer og på kirkegård og gravlund var alle vanlige skikker under forskjellige perioder. Kirkegårder har dog vært det vanligste i mange hundre år.

HEFTIG DEBATT

I 1888 var det heftig debatt om innføring av krematorier i Norge. De som var for kremasjon, argumenterte med at kirkegårder i byene var sunnhetsfarlige på grunn av de konstante forråtningsprosessene som foregikk der. Kremasjonsforkjemperne mente også at det var betydelig samfunnsøkonomisk besparelse i å investere i krematorier. Det var først ti år

senere, i 1898, at Norge fikk en lov som tillot kremasjon. Norges første krematorium åpnet i Bergen i 1907.

Høvdingenes gravhauser under vikingtiden var synlige tegn på hvem som hadde stor anseelse i samfunnet. Inntil sundhetsloven av 1805 krevde at alle skulle begraves på kirkegårder, betalte borgere store summer for å bli begravd på anstendige plasser som under kirkegulvet.

I følge gravferdsloven er gravens «fredningstid» 20 år. Etter denne perioden kan gravlundene kreve et leiebeløp for at plassen skal beholdes.

Et varig minne på gravlundene er derfor avhengig av den dodes etterkommere. Sånn er det også på kirkegårdene her i kommunen.

ULIKT

De forskjellige verdensreligionene lærer noe om hva som skjer i døden, men innenfor samme religion vil det mange ganger være ulike retninger og lokale tradisjoner som har stor betydning.

Hinduene, sikhene og buddhistene ser på døden som noe som tvinger fram en gjenfødelse. Derfor er målet i livet å unngå selvopptatthet og å streve etter en åndelig avklaring som kan lede til åndelig frigjøring slik at en ikke atter en gang gjenfødes.

Hinduer og sikher kremerer sine døde delvis for å forhindre gjenferd. Mange mener at uten kremering vil sjelen til den døde få problemer med å frigjøre seg fra kroppen. Da er det fare for at sjelen «svever hvileløst rundt».

ÅTTE DAGER

Gravferd skal etter loven finne sted innen åtte dager etter dødsfallet. Ikke alltid det går av praktiske grunner. Men alle kommuner i landet har kjølerom hvor lik kan oppbevares.

Ifølge muslimske tradisjoner skal døde helst begraves innen 24 timer. En avdød mann vaskes av et mannlig familiemedlem eller av en imam. En avdød kvinne blir vasket av et kvinnelig familiemedlem eller en jordmor.

På oppstandelsens dag skal alle gode sjeler vekkes direkte fra sine graver for å leve evig

liv. Derfor skal muslimer ikke kremeres. Kroppen skal begraves liggende på høyre side og med ansiktet rettet mot Mekka. Det er vanlig for dem som deltar i seremonien å kaste tre håndfuller jord på graven mens de sier: «Og av jord har Vi skapt dere, og til den lar Vi dere vende tilbake, og av den skal Vi la dere stå frem en gang til».

I følge muslimske tradisjoner skal gravsteder være enkle, uten pynt og prakt. Mange muslimske graver forblir derfor enten umerket, eller bare merket med grankrans eller en busk.

Buddhister mener at de døde blir gjenfødt på høyere eller lavere plan avhengig av de meritter de har bygget opp i dette og tidligere liv.

Ringning av en stor klokke hjelper til å påkalle ånden til den døde. Ånden får deretter «assistanse gjennom bønn fra de levende for å orientere seg i ånde verdenen.» Å gå inn i døden med en positiv sinnstilstand i selskap med munk og familien kan bidra til gjenfødelse på høyere plan, mener de.

Buddhismen har ingen andre faste regler for

behandling av kroppen til den døde enn at prosessen skal foregå på en verdig og respektfull måte. Den døde kan kremeres eller begravnes - alt etter pårørendes ønsker. Hvite klær og hvitt pannebånd er symboler på sorg under seremonien.

Hinduer tror at mennesker blir gjenfødt igjen og igjen, helt til de finner hvile. Ved å leve et høyverdig liv er det

mulig å kanskje bli gjenfødt i en høyere form i det neste liv. Å drikke eller bade i vann fra den hellige Gangeselven bidrar til å rense bort synd.

Sikher mener at gjennom å leve et liv etter Guds plan, kan mennesker bryte gjenfødselens syklus allerede i dette livet.

I dag kan alle som ønsker det bli kremert eller begravd etter ikke-religiøse seremonier, eller Og det skulle bare mangle sa en biskop dengang: *«Det viktige er jo at de får fred, ikke hvor levning er».*

VALGFRIHET

I 1996 ble en 300 år gammel bestemmelse opphevet som påla alle medlemmer av Den

norske kirke å bli begravd etter kirkens liturgi. I dag kan alle som ønsket det bli kremert eller begravd etter ikke-religiøse seremonier, eller fullstenig uten seremoni.

Her i Tvedstrand har vi heldigvis et kapell ved kirregården som ikke vigslet. Dermed er lokalet ikke utelukket for humanetikere, muslimer, hinduer eller andre. Der finnes det og en gravlund der urner kan settes ned. Der er det ikke gravstøtter - alle ligger diskret under plenen. Men det kan henges opp små messingskilt på søylene som markerer inngangen til gravlundene. Ei heller den er vigslet på kristent vis. Så der er det plass til mennesker fra

alle religioner, ateister og alt.

Noen velger og å bruke en gravlund med en minneplate for ikke å belemre kommende generasjoner med en grav å stelle.

Kilder: Kirken.no, Snl, Wikipedia med flere.

HVILER IKKE HELT I FRED

TEKST: JENS OVE KRISTIANSEN
FOTO: PRIVAT

Sommeren er tiden da dem som bryr seg bytter blomstene på gravene til dem som gikk før dem. Men det går samtidig an å hjelpe landet vårt litt videre.

«Det ville vært veldig flott om det ble plantet mer «bievennlige» planter på kirkegårdene. Pollinerende bier er grunnlaget for frukter, bær og mye annet», sier Anders Oppegård, bievenn og medeier i Ragg.

Vel vitende om at det finnes tusensvis av gravsteder i kommunen vår oppfordrer han alle til å plante bievennlige blomster. Eller stauder/busker om de vet de ikke kan besøke gravstedet hvert år.

De døde ligger ikke helt i fred på kirkegårdene. Uansett om de har vært borte 100 eller 200 år har de bidratt til jord som gir liv. Så vondt det enn må tenkes. Men får jo takke mamma, besteforeldre mv for det. Dere hviler altså ikke helt i fred – den dag i dag.

Nå som været blir varmere, tenker du kanskje litt mer på de andre artene vi deler jorda med? En av de aller

Anders Oppegård, «bievenn», oppfordrer alle til å plante bievennlig.

Bie med pollen.

viktigste skapningene er bier.

Greenpeace skriver dette: *«Visste du at én eneste biekoloni kan pollinere 300 millioner blomster hver dag? Eller at 70 av de 100 mest populære plantebaserte matvarene er pollinert av bier? Det utgjør så mye som 90 prosent av næringen vi trenger!»*

Okke som, vi kan ikke «redde verden» alene, men **litt** kan vi gjøre. Her er en liste over noen få bievennlige vekster som kan settes i jorda:

Blomkarse	Asters
Kornblomst	Tagetes
Tåre (fucksia)	Prestekrage
Lavendel	Solhatt
Solsikke	Kornvalmue

UNDERORDNING

ETTER ET ESSAY I VÅRT LAND 04.06.2022 AV TEOLOGIPROFESSOR JORUNN ØKLAND

FØRT I PENN AV TOR SØRLIE

I Paulus' første brev til korinterne skriver han i 14. kapittel vers 33-36: **«...for Gud vil ikke uorden, men fred. Som i alle de helliges menigheter skal kvinnene tie når menigheten samles. Det er ikke tillatt for dem å tale; de skal underordne seg, slik også loven sier. Hvis det er noe de vil lære, så la dem spørre sine menn hjemme. For det er en skam for en kvinne å tale i menigheten».**

- Bibelselskapet skal i 2024 publisere en redigert versjon av Bibel 2011.
- For tiden går en debatt om hvorvidt kvinner skal underordne seg, og grunnlaget som Bibelen kan gi for dette.
- Håndskriftgrunnlaget for 1. Kor. 14,33-36 er omdiskutert blant bibelforskere.
- Her er Paulus sentral i diskusjonen om Bibelens formidling av patriarkalske verdier.
- Og det lar seg ikke gjøre å redigere vekk de bibelske skriftene som speiler disse.

De siterte versene fra 1. Korinterbrev er hyppig referert. De knytter seg imidlertid ikke til situasjoner i hjemmet, men til «forsamlingens» møter. Og de utgjør noe av bakgrunnen for at kvinner inntil for noen tiår siden ikke har kunnet utføre prestedtjeneste. For teksten sier altså at de forventes å tie i forsamlingen.

Nå er det for lengst blitt slik både i bedrifter, offentlig forvaltning, skoler, utdanning og kristne forsamlinger at kvinner utøver lederskap, og ofte med stor dyktighet.

DISSONANS MELLOM BIBELEN OG ALMINNELIGE OPPFATNINGER

Nytestamentlige tekster om kvinner har gjennom de siste to tusen år vært gjenstand for diskusjon og redigering. Tekster er etter hvert blitt lagt til, flyttet på og korrigeret. Og vi kan ikke med sikkerhet vite om noen er blitt fjernet.

De eldste tilgjengelige delene av håndskriftskopier er fra tidlig på 200-tallet,

og noe kan selvfølgelig ha blitt fjernet for det. Men dette har neppe vært omfattende.

Før utgivelsen av en ny redigert bibelutgave i Norge skal oversetterne revurdere det tekstkritiske grunnlaget. Her følges siste vitenskapelige rekonstruksjon av tekster som det oversettes fra, og de er på gresk, hebraisk og aramaisk.

Det var anonyme skrivere som nedtegnet det som Paulus dikterte, og disse første nedtegningene er gått tapt, sammen med brev som sirkulerte før år 200. Imidlertid er det slik at de håndskriftene som vi kjenner, for det aller meste samsvarer ganske godt innbyrdes. Nyanseforskjellene er små.

I vår tid kan vi kanskje ønske at underordningsversene hos Paulus var en tilføyelse i en håndskriftskopi av det opprinnelige brevet. Kanskje var det så bare denne kopiens ordlyd som overlevde. I noen tilfelle av tidlige latinske oversettelser av 1. Korinterbrev ble rekkefølgen på tekstelementer endret litt. Oversetteres usikkerhet på underordningsversene kan ha fått dem til å plassere dem på forskjellige steder.

- I dag brukes assistanse fra data-maskiner i vurdering av om håndskriftskopier er manifestasjoner av overleveringstradisjoner, oppstått i konkrete miljøer og styrt av oppdragsgivere og ressurstilgang.
- Tekstkritikk handler ikke lenger bare om å rekonstruere en originaltekst. Tekstens ordlyd og mening er avhengig av de håndskriftskopiene som den gjengir.
- Bibeloversettere trenger en grunntekst som er rekonstruert så tidlig som mulig og som er så pålitelig som mulig.
- Tekstkritikere søker å forstå historien bak hver håndskriftskopi. Slik blir de i stand til å forklare tekstens særpreget og eventuelle tilføyelser.

MULIGE FAKTORER MED INNFLYTELSE

Kopister kan ha handlet på vegne av fellesskap og oppdragsgivere. Å produsere en ny kopi av bibeltekst var kostnadskrevenende fra tidlige tider.

En viktig håndskriftskopi av en latinsk oversettelse av de nevnte versene i Korinterbrevet ble kuratert og redigert av biskop Victor Padua på 500-tallet. I likhet med andre biskoper hadde han kontakt med rike romerske matroner. Det gjør det mulig å tenke seg at disse, som bidro økonomisk, også kom med andre innspill. Victor hadde allerede gjort noen endringer i første Korinterbrev, og det er tenkelig at han under påvirkning fra matronene endret eller flyttet litt i teksten om kvinners underordning og slik gjorde teksten oppfordrende til ettertanke og sømmelighet – og mindre kategorisk.

HVA NÅ?

Debatten om kvinners underordning skaper ubehag i akademiske kretser. Bibelen assosieres mer enn nok med utdaterte patriarkalske verdier, og her er Paulus pinlig sentral. Dette ubehaget er berettiget.

Kanskje kan feministisk bibelkritikk hjelpe til med å konfrontere, analysere og håndtere tematikken – uten å benekte dilemmaene, nyansene og tekstene som gir motstand. Lesere trenger hjelp til å tåle sannheten om hva som står. Det er å håpe at bibellesere blir styrket i sin tillit til at de får overlevert tekst som ligger nær sin opprinnelige form.

De fleste bøker fra antikken er ikke bevart, for de har ikke vært ansett som viktige nok til å bli kopiert videre. I Bibel 2024 handler det om manglende eller utilstrekkelig dokumentasjon i de eldste håndskriftskopiene.

Det går ikke an å redigere vekk at de bibelske skriftene speiler den patriarkalske kulturen de oppstod i. Det er et ubehag vi må stå i, og vi må skaffe oss redskap til å diskutere på en kompetent, kritisk og klok måte.

Til ettertanke om Guds rike:

JESU LIGNELSE OM ARBEIDERNE I VINGÅRDEN

Matteus 20, 1-16

For himmelriket er likt en jordeier som gikk ut tidlig en morgen for å leie folk til å arbeide i vingården sin. Han ble enig med arbeiderne om en denar for dagen og sendte dem av sted til vingården.

Ved den tredje time gikk han igjen ut, og han fikk se noen andre stå ledige på torget. Han sa til dem:

- «Gå bort i vingården, dere også! Jeg vil gi dere det som er rett.» Og de gikk.

Ved den sjetten og ved den niende time gikk han ut og gjorde det samme.

Da han gikk ut ved den ellefte time, fant han enda noen som sto der, og han spurte dem:

- «Hvorfor står dere her hele dagen

uten å arbeide?

- «Fordi ingen har leid oss» svarte de.

Han sa til dem: «Gå bort i vingården, dere også.»

Da kvelden kom, sa eieren av vingården til forvalteren:

- «Rop inn arbeiderne og la dem få lønnen sin! Begynn med de siste og gå videre til de første.»

De som var leid ved den ellefte time, kom da og fikk en denar hver. Da de første kom fram, ventet de å få mer;

men de fikk også en denar.

De murret mot jordeieren og sa:

- «De som kom sist, har arbeidet bare én time, og du stiller dem likt med oss, vi som har båret dagens byrde og hete.»

Han vendte seg til en av dem og sa: «Venn, jeg gjør deg ikke urett. Ble du ikke enig med meg om en denar? Ta ditt og gå! Men jeg vil gi ham som kom sist, det samme som deg. Har jeg ikke lov til å gjøre som jeg vil med det som er mitt? Eller ser du med onde øyne på at jeg er god?»

Slik skal de siste bli de første og de første de siste.

(For det er ikke nødvendigvis størrelsen på innsatsen vår som avgjør vår tilgang til Guds rike.)

NÅR DU TRENGER RØRLEGGER

TVEDESTRAND - RISØR - ARENDAL

TLF 37 16 20 25 / 91 86 64 01

www.comfort.no

GRAVMINNER

Vakkert – varig – verdig

Spesialister på omsliping, navntilførsel, restaurering og oppussing.

Mandag-fredag..... kl. 07.00-16.00

Torsdag..... kl. 07.00-18.00

Kvelds- og lørdagsåpent etter avtale.

10 års gratis oppretting av nye stein

Fevik Steinindustri a/s

Tlf. 370 47 231 Mob. 975 92 000 E-post: post@fevikstein.no
Adr: Moy Moner 95 – mellom Grimstad og Fevik

DÅPSBARNA DENNE VÅREN

Bilde 1: Eleah Johnsen Bjørnstad døpt i Holt kirke 3. april.

Bilde 2: Even Sonesen Moholt ble døpt i Holt kirke 8. mai

Bilde 3: Lycke-Andrea Jensen Dahle ble døpt i Holt kirke 8. mai

Bilde 4: Noelle Tufte Stiansen ble døpt i Holt kirke 28. mai

Bilde 5: Andreas Lund Brocklin ble døpt i Dypvåg kirke 9. april

Bilde 6: Ulrik Eriksen ble døpt i Holt kirke 16. juni.

Et stolt dåpsbarn, Andreas Lund Broclin, som «ble båret til dåpen» av sine to onkler og faddere, fra venstre Lars Kristian Kilen og Geir Emil Lund.

Vil du ha bilde av ditt dåpsbarn eller bryllup i Kirkedøra, kan du sende det til gunn.marie@bording.no

Husk at bildet må komme fram til oss i original oppløsning.

TRENGER DU SKYSS TIL KIRKE?

Kontakt:
Per Jørg Johnsen, Tlf.:
975 49 936

SLEKTERS GANG

DØPTE

HOLT

03.04.: Eleah Johnsen Bjørnstad
08.05.: Even Sonesen Moholt
08.05.: Lycke-Andrea Jensen Dahle
28.05.: Noelle Tufte Stiansen
12.06.: Ulrik Eriksen

TVEDESTRAND

29.05.: Philip Øia Larsen
29.05.: Neo Nilsen
12.06.: Endre Håverstad

DYPVÅG

09.04.: Andreas Lund Brocklin
05.06.: Edvard Nikolai Tokerud
11.06.: Andrea Synnøve Nor

VIGDE

TVEDESTRAND

04.06.: Siri Ripegutu Johannessen og Lars Patrick Eriksson

DYPVÅG

11.06.: Karine Meltvedt og Nicolay Aarstad Wildhagen
11.06.: Carina Skarvøy Gimre og Gunnar Nor

DØDE

DYPVÅG

Björg Eike	f.: 19.01.1943	d.: 08.04.2022
Jim Vahlum Güttrup	f.: 01.08.1956	d.: 10.04.2022
Ragnhild Strømme Andreassen	f.: 22.03.1934	d.: 09.05.2022

HOLT

Margot Solodden	f.: 07.08.1934	d.: 12.03.2022
Joveig Bodin	f.: 04.07.1932	d.: 04.04.2022
Eunice Barbara Norli	f.: 05.05.1929	d.: 15.04.2022
Marta Kornelia Torvildsen	f.: 10.07.1929	d.: 21.04.2022
Øyvind Richard Borge	f.: 20.03.1950	d.: 06.05.2022
Anne Vaaje	f.: 02.05.1931	d.: 10.05.2022
Reidar Morka	f.: 14.01.1953	d.: 19.05.2022

TVEDESTRAND

Gunnhild Inger Øverås	f.: 24.02.1932	d.: 12.03.2022
Lars Beer Rødland	f.: 31.07.1938	d.: 19.03.2022
Bente Svartodden	f.: 25.04.1967	d.: 22.03.2022
Jon Martin Oretap	f.: 04.03.1954	d.: 23.04.2022
Trygve Johnsen	f.: 07.12.1946	d.: 02.05.2022
Geir Løvdal	f.: 10.10.1954	d.: 28.05.2022

PÅMELDING TIL

DÅP, VIGSEL OG KONFIRMASJON

Vennligst benytt denne linken:

<https://minkirkeside.no/tvedestrand>

TLF.: 37 19 96 94

VIKTIGE KONTONUMRE

Menighetsbladet:	2826.07.14173
Tvedestrand menighet:	2801.10.80679
Dypvåg menighet:	2801.13.11352
Holt menighet:	2801.29.33594
Dypvåg kirkering:	2801.09.91643
Tvedestrand kirkering:	2826.25.00197
Ungdomsarbeide	2801.21.68324
Fellesrådet	2826.07.14173

DU KAN OGSÅ BRUKE VIPPS.

Som mottaker velger du da

- til Holt: Holt menighet
- til Tvedestrand: Tvedestrand menighet
- til Dypvåg: Dypvåg sokn

TAKK FOR DIN GAVE!

Selv om det meste av arbeidet i menighetene, om det er barne- og ungdomsarbeid eller for de mer voksne, er frivillig dugnadsarbeid, trengs det penger til å drifte disse tiltakene. Derfor er din gave viktig!

Gaver mellom 500 - 25.000 kroner gir rett til skattefradrag. Kirkekontoret hjelper deg med kvittering.

Kassa er tom!

Alle gaver til Kirkedøra, store som små, mottas med takk!

2826.07.14173

*Vi dekker kanskje ikke de store stjernene,
men vi får med oss de lokale heltene!*

Tvedestrandsposten

Tlf: 37 16 49 00 – www.tvedestrandsposten.no

AKTIVITETER I MENIGHETENE

TVEDESTRAND

FORMIDDAGSANDAKT

Hver onsdag kl. 11.45-13.00 i Tvedestrand kirke.

KIRKERINGEN

For alle med ønske om å bidra med en innsats eller har tanker om kirke eller kirkegård. Kontakt: Helga Sørmyr, Tlf 994 35 630

FORBUNDSRINGEN

Kontakt Ragnhild Eide Kristiansen
Tlf. 942 44 156 eller Sidsel B. Møller
Tlf. 975 36 163

NORMISJON

Kontakt Grethe Løkke. Tlf. 908 2 9 278

STILLE KVELD

Torsdager kl.19.00 til ca.21.00: Kontakt Ragnhild E. Floberg tlf. 900 65 245

DYPVÅG

ETTER SKOLETID

Fra 1. kl og oppover. På Grendehuset kl 14.00 - 17.30 én mandag i måneden. Kontakt: Marielle Monrad Rønningen tlf.: 970 92 074

SENIORTREFF

Møtes på Grendehuset i Dypvåg én mandag i måneden kl 11.30 - 13.30
Kontakt: Rolf Siljedal tlf.: 934 26 657

KIRKESTRIKKERINGEN

Møtes én mandag i måneden i Almestua kl 19.00 - 21.00. Kontakt: Ragnhild Marcussen, tlf.: 954 17 178

TVEDESTRAND OG DYPVÅG

GUDSTJENESTEGRUPPENE

Du kan være med på å forberede og gjennomføre gudstjenesten.
Kontakt: Bjørn Nome tlf.: 469 05 549

HOLT

FREDAGSKLUBBEN

Fra 6. klasse og oppover. Du får informasjon om samlinger ved å sende FK + navnet ditt til tlf 916 29 012

GÅTURER

En gang i måneden møtes vi for å gå en tur både i nærmiljøet og i nabo-kommunene. Alle er velkomne med på disse koselige turene - i trivelig felleskap og behagelig tempo. Husk gode sko, vannflaske og litt niste!
Kontakt: Kåre Haugaas tlf.: 415 19 1 97

HOLT BEDEHUS

Kontakt Kåre Haugaas tlf.: 415 19 1 97

HOLT, TVEDESTRAND OG DYPVÅG

AGDER KAMMERKOR:

Øvelse i Tvedestrand kirke hver tirsdag fra kl. 19.00-21.15. Kontakt: Hans van der Meijden tlf. 416 25 605

Ung i Tvedestrand?

UNGDOMSKJERKA, KONFIRMASJON, UNGDOMSLEDERKURS, BIBELGRUPPER FOR UNGDOM ELLER NOEN Å PRATE MED?

Ta kontakt med ungdomsprest Robert Knudsen på rk@tvedestrand.kirken.no eller telefon 940 52 400.

UNGDOMSKJERKA

Kontakt: Robert Knudsen tlf.: 940 52 400

HVIS DET ER ET FAST
ARRANGEMENT DU SAVNER OG
GJERNE VIL HA MED I KIRKEDØRA,
TA GJERNE KONTAKT MED OSS!

gunn.marie@bording.no

Tvedestrand Interiør

Nordsjø Idé & Design

VI KAN:

• Sparkle og male • Tapetere • Legge belegg • Silte gulv
Flislegge badet til, leggematraser belegg

Industriveien 13 - Tvedestrand
Telefon: 37 16 32 40 - post@tvedestrandinterior.no
www.nordsjoideesign.no

BILGLASS

Vi skifter og reparerer
bilglass. Kr. 0 i egen andel
ved reparasjon.

Vi ordner skademelding

AMTMANNSSVINGEN
MOTORSENTER

Bergsmyrveien 41, 4900 TVEDESTRAND - Tlf. 37 19 68 00

www.amtmannssvingen.com

www.amtmannssvingen.com

Ta turen til Sagesund for en båtprat

SALG AV BÅTER-OPPLAG-BRUKTE BÅTER-
TRUKSTED-MOTORER-DELER-MARINA-KIOSK-

FJORDSENTERET

SAGESUND, 4900 TVEDESTRAND (415 31 212

AKTIVITETER I KIRKENE

JUNI

26.06. 3. SØNDAG I TREENIGHET MARK 10, 13-16
Dypvåg kirke 11:00 Gudstjeneste

JULI

03.07. 4 SØNDAG I TREENIGHET MATT 9, 35-38
Holt kirke 11:00 Gudstjeneste

10.07. 5. SØNDAG I TREENIGHET MATT 18, 12-18
Askerøya minnestøtta 11:00 Friluftsgudstjeneste

12.07. TIRSDAG ORGELKONSERT
Dypvåg kirke 19.00

17.07. 6. SØNDAG I TREENIGHET MARK 3, 3-19
Tvedestrand kirke 11:00 Gudstjeneste

18.07. MANDAG ORGELKONSERT
Dypvåg kirke 19:00

24.07. 7. SØNDAG I TREENIGHET MARK 5, 25-34
Dypvåg kirke 11:00 Gudstjeneste

27.07. ONSDAG ORGELKONSERT
Dypvåg kirke 19:00 Gudstjeneste

29.07. OLSOK LUK 22, 24-27
Holt kirke 09:00 Morgenbønn

31.07. 8. SØNDAG I TREENIGHET MARK 12, 28-34
Holt kirke 11:00 Gudstjeneste

Vi tar forbehold om endringer i programmet. Følg med i Agderposten og Tvedestrandsposten.

AUGUST

06.07. ONSDAG ORGELKONSERT
Dypvåg kirke 19:00

07.08.9. SØNDAG I TREENIGHET LUK 6, 36-42
Dypvåg kirke 11:00 Gudstjeneste

14.07. 10. SØNDAG I TREENIGHET MARK 11, 25-26
Tvedestrand kirke 11:00 Gudstjeneste

21.07. 11. SØNDAG I TREENIGHET JOH 8, 31-36
Laget kirke 11 00 Supersøndag

28.07. 12. SØNDAG I TREENIGHET JOH 27-30.39
Holt kirke 11:00 Konfirmasjonsgudstj.

SEPTEMBER

04.09. 13. SØNDAG I TREENIGHET JOH 15, 13-17
Dypvåg kirke 11:00 Konfirmasjonsgudstj.

11.09. VINGÅRDSSØNDAGEN MATT 19, 27-30
Tvedestrand kirke 11:00 Konfirmasjonsgudstj.

18.09. 15. SØNDAG I TREENIGHET JOH 15, 9-12
Laget kirke 11:00 Gudstjeneste

25.09. 16. SØNDAG I TREENIGHET MATT 11, 16-19
Holt kirke 11:00 Gudstjeneste

OKTOBER

02.10. 17. SØNDAG I TREENIGHET MARK 5, 35-43
Dypvåg kirke 11:00 Gudstjeneste

09.10. 18. SØNDAG I TREENIGHET MARK 1, 40-45
Holt kirke 11:00 Gudstjeneste

ORGELSOMMER I DYPVÅG KIRKE 2022

TIRSDAG 12. JULI KL. 19.00: ABRAHAM BEZUIJEN

MANDAG 18. JULI KL. 19.00: HANS VAN DER MEIJDEN

ONS DAG 27. JULI KL. 19.00: IAN RICHARDS

TIRSDAG 2. AUGUST KL. 19.00: EARLING NIKOLAISEN

KONSERTENE VARER CA EN TIME
INNANG 100 kr

KONSERTSERIEN ER STØTTET AV OPPLYSNINGSVESENETS FOND

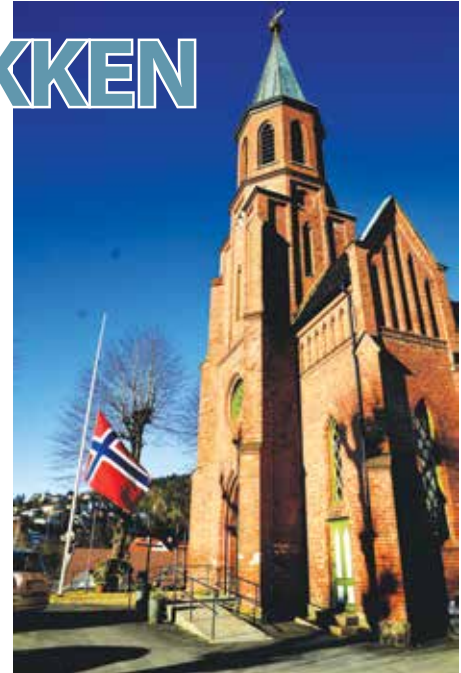
Returadresse:
Kirkekontoret
Tjennaveien 35
4900 Tvedestrand

GUDSHUSET PÅ LIKBAKKEN

**PÅ BAKERSTE BENK:
TOMM KRISTIANSEN**

Det skulle jo ikke vært noen by her, mellom Tjenna og fjorden. Det bratte terrenget eger seg ikke. Stedet het jo ikke noe annet enn stranda til Tvete. Det var her bonden hadde sin brygge. Men Nes Jernverk og andre trengte jo denne fjordarmen for utskipping, og dermed ble det ladested og siden by. Og det er nasjonen enig om: det ble ganske flott. Og de upraktiske bratte bakkene er blitt til sjarm for en ny tid.

De trengte en kirke i byen, det var langt til Holt, når folk skulle i jorda. De sørgende tok seg en hvil underveis, og på det stedet bygget de sin kirke. Tomta het Likbakken, for sikkerhets skyld. Tvedestrand kirke ble innviet i 1861, og det sto ikke et ord i Tvedestrandsposten, hovedsakelig fordi

avisa først ble stiftet ti år seinere. Men Arne Garborg ville sikkert ha intervjuet arkitekten. Det ville jeg også gjort. Han var litt av en figur. Georg Bull fra Bergen.

Han fikk arkitektoppdraget som trettiåring mens han var bygningsingeniør i Oslo. Han tok seg sørover med båt, og kunne fornøyd studere kirketomta, perfekt beliggenhet for et gudshus. Han hadde gått i tegnelære i Bergen, blitt ingeniør i Hannover og arkitekt i Berlin. Nå jobbet han egentlig ved jernbanen og skulle tegne jernbanestasjoner. Fra sitt studieopphold var han inspirert av det han hadde sett i Tyskland. Det er derfor mange jernbanestasjoner i Norge ble tegnet i sveitserstil.

Tvedestrand kirke kom tidlig i hans karriere. Han holdt seg til det han kunne og tegnet en nygotisk langkirke som strakte seg fra vest mot øst, der alteret alltid skulle ligge. Prisen ble 8925 speciedaler, tilsvarende 2,5 millioner kroner. Siden ble Bull «stadskonduktør», og tegnet sine to mesterverk, Østbanen og Vestbanen i Oslo. Han ble også engasjert av kong Oscar 2 til å tegne et drivhus bak Slottet. Han fikk også i oppdrag å ordne til på slottsbakken, nede ved Karl Johan-statuen, så han laget noen slake trapper ned mot byen.

Kirken ble innviet av biskop Jacob von der Lippe, moderat konservativ og høykirkelig. De hadde ikke noe orgel. Men kunne ikke arkitekten ha bedt lillebroren sin om å spille? Han var tross alt Ole Bull. Og fiolinisten fra Bergen kunne tatt med seg denne tenåringen han holdt huskonserter sammen med. Edvard Grieg fylte atten det året, og var veldig god på piano.

Men det var umulig. Bergensbanen var ikke bygd, langt mindre Sørlandsbanen.

